

Religia a sens bycia człowiekiem, red. Zofia J. Zdybicka, RWKUL, Lublin 1994, ss. 215.

Religia uchodzi za jedną z czterech dziedzin ludzkiej kultury. Oprócz nauki, sztuki i moralności jest ona przejawem aktywności ducha ludzkiego w świecie. Dzięki aktywności kulturowej człowiek transcenduje przyrodę i jawi się tu na ziemi jako byt wyjątkowy, mogący panować nad materią i wyciskać na niej swoje duchowe piętno. Religia jest nabudowana na podstawowym doświadczeniu ludzkim, na przeżyciu skończoności i kruchości własnego istnienia i w związku z tym – na potrzebie związania się z Kimś, kto może człowieka wybawić z tej niekorzystnej sytuacji i zapewnić wieczne trwanie. Człowiek zatem jest „skazany” na religię, na kontakt z istotą silniejszą od niego. Jeśli tą istotą nie jest dla niego Bóg transcendentny, to tworzy sobie inne „absoluty”, tym groźniejsze, im są one słabsze.

Tak jak każde zjawisko, tak i religia może stać się przedmiotem refleksji naukowej. W siatce nauk dziś uprawianych wiele jest takich, które zajmują się zjawiskiem religii. Wśród nich szczególne miejsce zajmuje filozofia religii, zwłaszcza ta, która jest uprawiana w nurcie klasycznym. Oto na półkach księgarskich pojawiła się nowa pozycja książkowa na temat religii, powstała w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Tam bowiem, wśród wielu dyscyplin filozoficznych, uprawia się także filozofię religii w powiązaniu z metafizyką i tradycją filozofii klasycznej.

Prezentowana książka zawiera materiały z odbytego w dniach 6 i 7 listopada 1992 r. w Lublinie sympozjum, zorganizowanego przez Wydział Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Prelegenci i uczestnicy dyskusji reprezentowali różne środowiska filozoficzne w Polsce. Większość z nich rekrutowała się spośród pracowników naukowych KUL.

Z zawartości sygnalizowanej tu książki wynika, iż głównym przedmiotem obrad tegoż sympozjum była problematyka stosunku religii do innych dziedzin kultury. Okazuje się bowiem, iż między poszczególnymi dziedzinami kultury dochodziło w historii do częstych konfliktów i napięć. Wiek XIX i pierwsza połowa XX eksponowały konflikt między religią i nauką, wiek XX między religią i moralnością oraz wolnością. W dobie obecnej do rangi głównego problemu urasta rzekomy konflikt między religią a polityką.

Książka niniejsza ukazuje problematykę owego konfliktu nie tylko w sferze dociekań historyczno-socjologicznych, ale sięga do samych jego podstaw, ukazując glebę, z której on wyrósł, i konsekwencje, do których doprowadził. Książka jest godna przeczytania i przemyślenia. Zaufanie czytelnika budzą znane nazwiska autorów poszczególnych wypowiedzi: s. Z.J. Zdybickiej, M.A. Krąpca, J. Gałkowski, ks. A. Bronka, ks. J. Nagórno, ks. A. Szostka, o. J.A. Kłoczowski, K. Olbrycht, R. Legutko, M. Grabowski. Książka powinna trafić do bibliotek uczelni katolickich, a także do bibliotek prywatnych o profilu teologiczno-religijnym. Jest godna polecenia wszystkim tym, którzy chcą głębiej rozumieć współczesną kulturę i jej powiązania z religią.

ks. Ignacy Dec